UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

28

urn:nbn:de:hbz:466:1-43699

Visual Library

Imperatoris dementia, Ego, inquit, ſummi il-lius & præclari Paſtoris & Pontificis Ieſu Chriſti Sacerdos ſum, cui meipſum ſacrificium offero. Dij autem veſtri & eorum dignitates planè omni ſunt ludibrio ac contumelia digniſſimi.

tur & munera promittit.

His ira percitus Imperator, iubet generoſum athletam capitalem ſubire ſententiam, qui dubia minimè futurorum bonorum ſpe exultans, cõſtanter ceruicem lictoris gladio ſubiecit, ac deſideratam diu martyrij coronam gaudens percepit. Corpus eius fuit magno fidelium gaudio in eodem certaminis loco honorificè tumulatum.

Capite plectitur martyr.

MARTYRIVM SS. VITALIS ET VALERIAE eius coniugis. *ex actis SS. Geruaſij & Protaſij, quæ S. Ambroſius in ſua Epiſtola ſcripta reliquiſſe putatur.*

VItalis & Valeria optimi ſanctiſſimique ſanctorum filiorum ac martyrum Geruaſij & Protaſij parentes fuère: coniuges tantis ex diſciplinis tantisque ornati virtutibus, vt & filij ſanè perquã eximia martyrij gloria coronari meruerint. Vitalis enim cùm multis magniſſimis mundi ſuffultus honoribus, cõſularis militaret, & cum iudice ſuo Paulino Rauennam veniſſet, cerneretque ibidem hominem Chriſtianum, nomine Ligurem, arte medicum, quem Vrſicinum appellabat, poſt varia tormenta egregia fortitudine ſuperata, ad capitis ſententiam ſubeundam vehementer trepidare, pedemque ab inſtituto certamine iam perculſum timore retrahere voce magna exclamauit: Noli, noli, Vrſicine medice, qui alios curare cõſueuiſti, teipſum æternæ mortis iaculo vulnerare. Noli quæſo coronam à Dño tibi præ-

28. Aprilis.

Vitalis cum Paulino iudice Rauennam veniēs quendam in certamine martyrij trepidantem confirmat.

paratam perdere, qui per tot tantaque ſupplic
Palmam perueniſti. Locus enim Chriſtiano
putatus certaminibus, Ad Palmam, vocabu
mirùm quòd magna palmarum arborum fre
tia celebris eſſet. Itaque Vrſicinus Vitalis voc
metu & timore ad conſtantiam reuocatus
xis in terram genibus capitalem ſententiam
excepit: &, palmá martyrij adeptus ad cæl
migrauit. Vitalis verò peracto feliciter cer
martyris corpus rapiẽs, intrà Rauennatium
ſepeliuit; expletiſque debito cum honore
ræ obſequijs, ad iudicem vltrà venire co
Magna profectò inuictiſſimi militis Chri
magnũ pectoris robur, qui de ſuo periculo
ſecurus, de alieno ſolicitus, vno verbi te
micum perculit, & claudicantem inflicto
ſocium ad agendum viriliter excitauit.

Locus Ad Palmam.

Vrſicinus martyr.

Paulinus igitur cõſularis iudex partim
temptu irritatus, partim Chriſtianæ pieta
offenſus comprehenſum eum in eculeo le
ſit, vt victus cruciatuum tormentis idolis
ret. Cui Vitalis in medijs ſupplicijs: Inſ
tuæ menti dominatur ſtultitia, qui cùm a
riculo deceptionis liberare ſtuduerim,
fraudem ac peſtem animæ corporiſque
nam pellendum putas. Tunc Paulinus
mixta repletus martyrem ad Palmam de
ſit, ibidemque pubetenus in terram defo
bus obrui. Sacerdos autem quidam Apo
tale conſilium ſuggeſſerat, protinùs à d
reptus eodem in loco ſeptem continuo
gumenus exclamabat: Incendis me ſanct
martyr Chriſti, & crucias me. Die verò
diabolo præcipitatus, in flumine expira

Paulinus iudex comprehendit S. Vitalem.

Deducitur martyr ad Palmam, & lapidibus obruitur.

Vltio diuina in interfectorẽ eius.

[illegible] autem Chriſti martyr, iuxta ciuitatẽ Rauennatum ſepultus res ibidem admirandas ſuis orationibus gerit; ac præclara beneficia omnibus opem ſuis implorantibus præſtat.

Valeria autẽ eius coniunx audita beatiſſimi coniugis morte, non auidos peruaſores ſuis poſſeſſionibus timuit, non potentioris cuiuſlibet patrocinium quæſiuit, non more viduarum diſperſas vbique res ſuas in tuto colligere ſtuduit: ſed caſtiſſimi coniugij fidem ſeruans, ad impendendum funeris obſequium de Mediolanenſi vrbe vſque Rauennam mirabili feruore peruenit. Non illam deterruit tam longi itineris difficultas, non retinere potuit metus amittendę poſſeſſionis, non eam con[illegible]laris immaniſſimus furor à Rauennæ finibus exturbauit. Illuc quippè erectus eius ſpiritus medullitus intendebat, quò beatiſſimum virum, calcata morte, præceſſiſſe cognouerat. Gaudebat ab omnibus vxor martyris appellari: ſed multò inenarrabilius æſtuabat eadem martyrij gloria coronari. Quapropter cùm à Chriſtianis eſſet prohibita, & ab ipſo martyre in viſione admonita nè ſacras reliquias optimè collocatas turbaret, neve aliqua quadam tranſlatione violaret, ad vrbem Mediolanenſem reuerti conſtituit. In via autem idolorum cultores Syluano ſacrificantes incurrit, qui eam ad nefarias epulas inuitabant. Illa verò conſtanter vo[illegible]que libera, reiectis cum indignatione pollutis epulis, Chriſtiana, inquit, ſum: neq; vllo mihi modo licet de Syluani dij veſtri ſacrificijs veſci. At illi audientes adeò diſtricta cæde eam mactarũt, vt ſeminecem ſui homines ad Mediolanenſem vrbem perducerent: ità vt intra triduùm martyrij [illegible] doloris effecta ad Dominum migraret.

Valerię eius coniugis egregia virtus.

Eius martyrium.

MARTYRIVM S. THEODORAE V
ginis. à S. Ambroſio ſcriptum lib. ſecundo de V
nibus. Paſſa autem eſt quarto Kal. Maij, & qui
Alexandriæ non Antiochiæ. quemadmodum li
riorum vitio in Ambroſio legitur.

28. Aprilis. NVper Alexandrię virgo quædam inc
pulchritudine, quo magis virorũ c
conſpectũ eo ampliùs incendebat. P
tudo enim audita, nec viſa, plùs deſideratur
ſtimulis cupiditatum amoris & cognition
& nihil occurrit, quod minùs placeat, & pl
tur eſſe quod placeat, quod nõ iudex oculus
rat, ſed animus amator exoptat. Itaque ſan
Theodora virginitatẽ profitetur. go, nè diutiùs alerentur potiendæ ſpe cup
integritatem pudoris profeſſa, ſic reſtinxit
borum facies, vt nõ iam amaretur, ſed pro
Eccè perſecutio. Puella fugere neſcia, cert
nê incideret in inſidiatores pudoris anim
tutem parauit tam religioſa, vt mortem n
ret: tam pudica vt expectaret. Venit coro
Maxima omniũ expectatiò. Producitur p
Duplex certamen caſtitatis & religionis. plex profeſſa certamẽ & caſtitatis & relig
vbì viderunt conſtantiam profeſſionis, m
doris, paratam ad cruciatus, erubeſcentem
ſpectus, excogitare cœperunt quemadmo
cie caſtitatis religionem tollerent, vt cum
liſſent, quod erat amplius, etiam id eriper
reliquerant. Aut ſacrificare virginem, au
proſtitui iubent. Quomodo deos ſuos c
ſic vindicant? aut quemadmodùm ipſi vi
ità iudicant? Hìc puella non quòd de relig
bigeret, ſed de pudore trepidaret, ipſa ſe
agimus? Hodiè aut martyr, aut virgo al

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

inuidetur corona. Sed nec virginis nomen agnoſcitur, vbi virginitatis auctor negatur. Nam quemadmodum virgo, ſi meretricem colas? quemadmodum virgo, ſi adulteros diligas? quemadmodū virgo ſi amorem petas? Tolerabilius eſt enim mentem virginem, quàm carnem habere. Vtrumque bonum ſi liceat; ſi non liceat, ſaltem non homini caſtæ, ſed Deo ſimus. Et Rahab meretrix fuit, ſed poſtquàm Deo credidit, ſalutem inuenit. Et Iudith ſe, vt adultero placeret ornauit: quæ tamen quia hoc religione, non amore, faciebat, nemo eam adulteram iudicauit. Benè ſucceſſit exemplum. Nam ſi illa quæ ſe commiſit religioni, & pudorem ſeruauit & patriam: fortaſſis & nos ſeruando religionem ſeruabimus etiam caſtitatem. Quod ſi Iudith pudicitiam religioni præferre voluiſſet, perdita patria, etiam pudicitiam perdidiſſet. Itaque talibus informata exemplis ſimul animo tenens verba Domini, quibus ait: Quicunque perdiderit animam ſuam propter me, inueniet eam: fleuit, tacuit, ne eam vel loquentem adulter audiret: nec pudoris elegit iniuriam, ſed Chriſti recuſauit. Exiſtimate, vtrùm adulterare potuerit corpus, quæ nec vocem adulterauit. Iamdudùm verecūdatur oratio mea, & quaſi adire geſtorum ſeriem criminoſam atque explanare formidat.

Meretricem Venerē dicit.

Ioſ. 2. & 6.

Iudith 10.

Claudite aurem virgines: ducitur puella Dei ad lupanar: ſed aperite aurem virgines Dei: Chriſti virgo proſtitui poteſt, adulterari non poteſt. Vbicunque Dei virgo eſt, Dei templum eſt. nec lupanaria infamant caſtitatem, ſed caſtitas etiam loci abolet infamiam. Ingens petulantium concurſus ad fornicem. Diſcite martyrū miracula ſanctę virgines, dediſcite locorū vocabula. Clauditur intùs columba,

Addncitur ad lupanar S. virgo.

 ſtre-

ſtrepunt accipitres foris : certant ſinguli, quis p
dam priùs inuadat. At illa manibus ad cęlum le
tis, quaſi ad domum veniſſet orationis, non ad li
dinis diuerſorium : Chriſte, inquit, qui doma
Teclá dicit. virgini feros leones, potes etiam domare hom
Daniel. 3. feras mentes. Chaldæis rorauit ignis, Iudæis
Ioſ. 3. da ſúſpendit, miſericordia tua, non natura ſua
Daniel. 13. ſanna ad ſupplicium genu fixit, & de adulte
triumphauit : aruit dextera, quæ templi tui
violabat. Nunc templum ipſum attractatur n
ne patiaris inceſtum ſacrilegij, qui nó paſſus e
tum. Benędicatur & nunc nomen tuum, vt q
adulterium veni, virgo diſcedam. Vix comp
rat precem, & eccè vir militis ſpecie terribi
rupit. Quemadmodum eum virgo vt vidit, c
it, cui populus tremens ceſſit? Sed non illa i
mor lectionis : Et Daniel, inquit, ſupplicium
ſannæ ſpectaturus aduenerat, & quá populus
nauit, vnus abſoluit. Poteſt & in hoc lupi h
ouis latere. Habet & Chriſtus milites ſuos, q
legiones habet. Aut fortaſsè percuſſor intra
vereare anima; talis ſolet martyres facere. O
Vide egregij fides tua te ſaluam fecit. Cui miles, nè quæſo
militis ex- as ſoror. Frater huc veni, ſaluare animam, n
emplum. dere. Serua me, vt ipſe ſerueris. Quaſi adu
greſſus, ſi vis, martyr, egrediar. Veſtimenta
mus : conueniunt mihi tua, & mea tibi, ſed v
Chriſto. Tua veſtis me verè militem faciat, m
virginē. Benè tu veſtieris, ego meliùs exuar,
perſecutor agnoſcat. Sume habitum, qui abſc
fœminam : trade, qui conſecret martyrem. In
re chlamydem, quæ occultet membra virgin
uet pudorem. Sume pileum, quod tegat crin
condat ora. Solent erubeſcere, qui lupanar in

rint. Sanè cùm egreſſa fueris, nè reſpicias retro, memor vxoris Loth, quæ naturam ſuam, quia impudicos licèt caſtis oculis aſpexit, amiſit. Nec vereare, nè quid pereat ſacrificio. Ego pro te hoſtiam Deo reddo, tu pro me militem Chriſto. Habes bonam militiam caſtitatis, quæ ſtipendijs militat ſempiternis: loricam iuſtitiæ, quæ ſpiritali munimine corpus includat: ſcutum fidei, quo vulnus repellas: galeam ſalutis. Ibi enim eſt præſidium noſtræ ſalutis, vbi Chriſtus: Quoniam mulieris caput vir, virginis Chriſtus.

Et inter hæc verba chlamydem exuit: ſuſpectus tamen adhuc habitus & perſecutoris & adulteri. Virgo ceruicem, chlamydem miles offerre. Quæ pompa illa, quæ gratia, cùm in lupanari de martyrio certarent? Addantur perſonæ, miles & virgo, hoc eſt, diſſimiles inter ſe natura, ſed Dei miſeratione conſimiles, vt compleatur oraculum: Tunc lupi & agni paſcentur ſimul. Eccè agna & lupus non ſolum paſcuntur ſimul, ſed etiā immolantur. Quid plura? Mutato habitu euolat puella de laqueo: & egreditur de lupanari virgo, ſed Chriſti. At illi, qui videbant oculis, & non videbant corde, ceu raptores ad agnam, lupi fremere ad prædam. Vnus, qui erat immodeſtior, introiuit: ſed vbi hauſit oculis rei rectum: Quid hoc, inquit, eſt? Puella ingreſſa eſt, vir videtur. Eccè non fabuloſum illud, cerua pro virgine: ſed quod verum eſt miles ex virgine. At etiam audieram, & non credideram, quòd aquam Chriſtus in vina cóuertit. Iam mutare cœpit ſexus. Recedamus hinc, dum adhuc qui fuimus, ſumus. Numquid & ipſe mutatus ſum qui aliud cerno quàm credo? Ad lupanar veni, cerno vadimonium: & tamen mutatus egrediar: pudicus exibo, qui adulter

Vide certamen pietatis.

Eſa. 65.

Ioan. 2.

intraui. Iudicio rei, quia debebatur tanto coro
victori, damnatus eſt pro virgine, qui pro virgi
comprehenſus eſt. Ità de lupanari non ſolùm vi
go, ſed etiam martyres exierunt.

Certant inter ſe virgo & miles de nece.

Fertur puella ad locum ſupplicij cucurriſſe, c
taſſe ambos de nece, cùm ille diceret: Ego ſum
ſus occidi: te abſoluit ſententia, quandò me ten
At illa clamare: Non ego te mortis vadem eleg
prædem pudoris optaui. Si pudor quæritur m
nexus: ſi ſanguis expoſcitur, fideiuſſorem non
dero: habeo vndè diſſoluam. In me lata eſt iſta
tentia, quæ pro me lata eſt. Certè ſi pecuniæ te
iuſſorem dediſſem, & abſente me iudex tuum
ſum fœneratori adiudicaſſet, eadem me ſente
conuenires, meo patrimonio ſoluerem tuos
Si recuſarem, quis me indignam morte cen
Quanto maior eſt capitis huius vſura? Mori
nocens, nè moriaſ nocens. Nihil hîc mediu
hodiè aut rea ero tui ſanguinis, aut martyr m
citò redij, quis me audet excludere? Si moran
ci, quis audet abſoluere? Plus legibus debe
non ſolùm fugæ meæ, ſed etiam cædis alienæ
ciunt membra morti, quæ non ſufficiebat
Eſt in virgine vulneri locus, qui non erat co
liæ. Ego opprobrium declinaui, non marty
bi ceſſi. Veſtem, non profeſſionem mutaui. Q
mihi præripis mortem, non redemiſti me,
cumueniſti. Caue quæſo contendas, caue co
cere audeas. Noli eripere beneficium, quod
ſti. Dùm mihi hanc ſententiam negas, illam
tuis ſuperiorem. Sententia enim, ſententia po
ore mutatur. Si poſterior me non tenet, tene
rior. Poſſumus vterque ſatisfacere ſententi
priùs patiaris occidi. In te non habent aliam

exerceant, pœnam : in virgine obnoxius pudor eſt. Itaque glorioſior eris, ſi videaris de adultera martyrem feciſſe, quàm de martyre adulteram reddidiſſe.

Quid expectatis ? Duo contenderunt, & ambo vicerunt : nec diuiſa eſt corona, ſed addita. Ita ſancti martyres ſibi inuicem beneficia conferentes, altera principium martyrio dedit, alter effectum. At etiam Philoſophorum gymnaſia Damonem & Pythiam Pythagoreos in cælum ferunt : quorum vnus cùm eſſet morti adiudicatus, cõmendandorum ſuorum tempus popoſcit. Tyrannus autem aſtutiſſimus, quod reperiri non poſſe exiſtimaret, petiuit vt ſponſorem daret, qui pro ſe feriretur, ſi ipſe faceret moram. Quid de duobus præclarius, neſcio. vtrumque præclarum. Alter mortis vatem inuenit, alter ſe obtulit. Itaque dum reus moram ſupplicio faceret, fideiuſſor vultu ſereno mortem non recuſauit. Cùm duceretur, amicus reuertitur: ceruicem ſubſtituit, colla ſubiecit. Tunc admiratus tyrannus chariorem Philoſophis amicitiam, quàm vitam fuiſſe petiuit, vt ipſe ab his, quos damnauerat, in amicitiam reciperetur. Tanta virtutis eſt gratia, vt & tyrannum inclinaret. Digna laude, ſed minora noſtris. Nam illic ambo viri : hic vna virgo quæ primò etiam ſexum vinceret. Illi amici, iſti incogniti. Illi tyranno vni ſe obtulerunt, iſti pluribus, hoc etiam crudelioribus, quòd ille pepercit, iſti occiderunt. Inter illos in vno obnoxia neceſſitas, in his amborum volũtas libera. Hoc quoque iſti prudentiores, quòd illis ſtudij ſui finis, amicitiæ gratia : iſtis, corona martyrij. Illi enim certauerunt hominibus, iſti Deo.

Vide Valerium Maximũ lib. 4. cap. 4.

VITA

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN